

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . . . Lir 800
Letna naročnina . . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto X. - Štev. 25

Gorica - četrtek 19. junija 1958 - Trst

Posamezna številka L 30

Navodila katoliške Cerkve glede narodnih manjšin

Cerkev je vedno razumela, cenila in ščitila pravice narodnih manjšin.

Temeljne važnosti za razmerje Cerkve do narodnih manjšin je enciklika Pija XII. »Summi Pontificatus« od 20. oktobra 1939.

Glavne misli te enciklike o našem vprašanju so naslednje. Narodi, ki se razlikujejo po načinu življenja in kulturi, ne razdirajo s tem edinstva ljudskega rodu, ampak ga bogatijo in lepšajo s svojimi posebnimi darovi in z vzajemno zamenjavo dobrin. To je pa mogoče samo, če narode veže medsebojna ljubezen.

Izrecno pa papež naglašja: »Cerkve Kristusova, najzvestejša hraniteljica božje vzgojne modrosti, ne more misliti na to in niti ne misli, da bi prezirala ali da ne bi cenila posebnih značilnosti, ki jih vsak narod čuva z ljubosumno ljubeznijo in razumljivim ponosom ter čim kot dragocen zaklad.« Te besede so tako jasne, da ne potrebujejo nobenega tolmačenja.

Narodne manjšine imajo tudi v Cerkvi enake pravice kakor večinski narodi. Zato papež zopet izrecno poudarja: »Vsi tisti, ki vstopijo v Cerkve, brez ozira na njihovo poreklo ali jezik, morajo znati, da imajo enako pravico otrok v hiši Gospodovi, kjer vlada zakon in mir Kristusov.«

Tudi v konkordatih novejšega časa si je Cerkve prizadevale, da ščiti uporabo jezika in svobodo bogočastja narodnih manjšin. To dokazuje konkordat s Poljsko iz leta 1915, z Litvo iz l. 1927 in z Nemčijo iz l. 1933.

Za časa zadnje vojne je Pij XII. tudi poudaril potrebo, da se zaščiti narodne manjšine in da se tako v svetu ustvari red in pravičnost.

V božičnem nagovoru iz leta 1939 je dejal: »Posebno ena točka je, kateri je treba posvetiti pozornost, če hočemo boljše ureditev Evrope, in ta se tiče resničnih potreb in pravičnih zahtev narodov, kakor tudi narodnih manjšin.« Torej za pravično ureditev Evrope je potrebna tudi pravična rešitev vprašanja narodnih manjšin.

V božičnem nagovoru vsemu svetu po radiu z dne 24. dec. 1941 Pij XII. razlaga temeljna načela za trdno in trajno ureditev sveta. Papež obsoja zatiranje narodnih manjšin in izjavlja, da »na področju novega reda, ki temelji na moralnih načelih, ni mesta za očitno ali zvičajno zatiranje kulturnih in jezikovnih posebnosti narodnih manjšin, za oviranje in krčenje njihovih gospodarskih sposobnosti, za omejevanje in uničevanje njihove naravne plodovitosti. Čim bolj vestno pristojna državna oblast spoštuje pravice manjšin, tem bolj sigurno in učinkovito sme zahtevati, da njeni člani zvesto izvršujejo državljanske dolžnosti, ki so jim skupne z drugimi državljani.«

Nauk katoliške Cerkve glede narodnih manjšin je jasen. Narodne manjšine imajo ne samo človečanske pravice, ampak tudi svoje posebne, specifične, kulturne pravice, kakor smo jih zgoraj navedli. Te pravice so, kakor pravi Pij XII., »dragoceni zaklad« vsake narodne manjšine. Glede Cerkve poudarja Pij XII., da imajo vsi narodi »enako pravico otrok v hiši Gospodovi«. Pravična ureditev Evrope zahteva, da se pravično reši vprašanje narodnih manjšin. Cerkve obsoja očitno ali zvičajno zatiranje narodnih manjšin in omejevanje njihovega gospodarskega razvoja. Če hoče država, da bodo člani narodne manjšine zvesti državljani, mora vestno spoštovati pravice te manjšine.

RESNA IN ODKRITA BESEDA KRŠČANSKI DEMOKRACIJI

Dvanajst let krščanska demokracija vlada v naši državi. Imenuje se »krščanska demokracija«, toda njenega stališča in delovanja glede naše manjšine ne moremo kot katoličani nikakor odobriti, ampak odločno obsoditi.

Dejstva govorijo jasno in neizpodbitno! Naše šole, ki so za nas vitalnega, življenj-

skega pomena, še danes niso uzakonjene. Otroci optantov jih ne smejo obiskovati. V okolici Trsta in Gorice se vrši naseljevanje z namenom, ki je vsem jasen. Razlašča se naša zemlja, da se iztisne naš kmet.

Naš jezik se zaničuje in prezira. Govoriti v našem jeziku na trgu pred tržaško mestno hišo je težka žalitev italijanskega naroda. V uradih je naš jezik izključen. Javni napisi morajo biti samo v italijanskem jeziku. Priznati slovenskemu jeziku enako pravico kot italijanskemu je »bilinguismo«, težki zločin proti italijanskemu narodu. To ni krščansko, ampak čisto pogansko stališče.

Nedavne volitve so jasno dokazale, na kakšnem stališču stoji krščanska demokracija v pogledu naše manjšine. Vse državni svet krščanske demokracije v Rimu je izdal dne 12. aprila 1958 za volitve volilni program, »Programma elettorale della D.C.«. V uvodu se KD sklicuje na krščanska načela (principi cristiani), naglašja krščansko tradicijo. Poudarja, da bo zagotovila vsakemu državljanu svobodo in vedno večjo udeležbo pri upravi države ter polno uživanje njegovih pravic.

Nato podrobno, analitično, kakor pravi program, navaja posebne, specifične sklepe, s katerimi hoče doseči svoje cilje. Prebrali smo pazljivo ta program, a v njem nismo našli niti besedice o pravicah narodnih manjšin, o ureditvi našega šolstva, o jezikovnih pravicah itd. To suvereno ignoriranje pravic narodnih manjšin se nikakor ne strinja s stališčem Pija XII., ki ga je jasno izrazil v svojih izja-

vah kot poglavar katoliške Cerkve. To stališče ni krščansko! To stališče bomo najbolje izrazili z načelom »Cuius regio, illius natio«. Narodnost večine, ki vlada, mora biti izključna narodnost v državi. Torej asimilacija, in sicer rafinirana, to, kar pravi papež, »subdola«, zvičajna asimilacija. Izgovarjanje, da bi »nacionalistični elementi« zapustili stranko, se ne more nikakor opravičiti z moralnega stališča, ker ni nikakor dovoljeno delati krivico narodni manjšini, da se zadovolji poganskemu nacionalizmu.

Tu moramo omeniti žalostno dejstvo, da niti najvišji predstavniki KD niso smatrali za potrebno, da na svojih volilnih shodih izjavijo, da bodo v zakonodajnih ustanovah zastopali tudi pravice narodnih manjšin. Žalostno, zelo žalostno je pa dejstvo, da so celo komunisti uvrstili v svoje liste slovenske kandidate in da so na volilnih shodih govorili tudi v slovenščini. Sinovi teme so modrejši kot sinovi luči! In ali ni KD kriva, da je prenekateri slovenski katoličan glasoval za komuniste?!

NASA ZAKLJUČNA BESEDA!

Pri zadnjih volitvah smo glasovali za krščansko demokracijo in trdnem prepričanju, da se bo vendar enkrat v pogledu naše manjšine postavila kot krščanska in demokratična stranka na stališče katoliške Cerkve ter tako popravila, kar je do sedaj glede nas zagrešila. Če tega ne bo storila, bo ne samo povzročila pohujšanje slovenskih katoličanov, ampak tudi dala komunistom orožje, ki ga bodo izrabili proti taki »krščanski demokraciji«.

Slovenski narod na našem področju pa pozivamo, da se tudi naprej neustrašno in vztrajno bori za svoje pravice, ker so to pravice, ki nam pripadajo po božjem pravu, ki so ga papeži slovesno potrdili.

R.

General De Gaulle na delu

Po sestavi vlade in prevzemu oblasti v Franciji, se je general De Gaulle obrnil po radiu na Francoze in jim predložil težave, s katerimi se mora boriti Francija. Najprej je obtožil sebično politiko francoskih političnih strank, ki so privedle Francijo na rob revolucije. Nato je pozval Francoze, naj se velikodušno odzovejo in podpišejo državno posojilo. Za francoske afriške posesti je predlagal De Gaulle federacijo in sodelovanje s Tunizijo, Marokom in Indokino.

Glede položaja Francije je De Gaulle izjavil, da pripada Francija zapadu. Toda tu mora imeti tisto vlogo, ki ji pritiče.

Resni politiki vidijo v De Gaulleju edino močno osebnost, ki je v tem trenutku rešila Francijo. Prvo delo De Gaulleja je v tem, da uredi Alžir in uporne vojaške kroge. V Moskvo je De Gaulle poslal Pavla Reynauda, ki se bo pogajal s sovjetskimi gospodarskimi krogi. Kam bo De Gaulle usmeril svojo zunanjo politiko, je težko uganiti. Mnogi sodijo, da hoče Francija zanesti več prožnosti v posredovanju med Vzhodom in Zapadom. Sedaj so na vrsti osebna srečanja zapadnih političnih predstavnikov z De Gaulleom. Prvi je na vrsti Mac Millan, nato Dulles in še Adenauer. Francija pa tudi sedaj, ko ima takorekoč vojaškega diktatorja, ne bo mo-

gla postavljati prevelikih političnih sprememb, ker je pač finančno odvisna od Amerike in Nemčije.

FRANCIJA IN ITALIJA

Francoska diplomacija je po zadnjih spremembah tudi zahodnim zaveznikom naglo dajala zagotovila, da se zunanja politika Francije pod De Gaulleom ne bo spremenila. Toda ta zagotovila sama ne morejo razpršiti upravičene zaskrbljenosti, ki je nastala v zahodnih prestolnicah glede tega. V trenutku, ko je jasnost potrebna zaradi koristi vseh, vsebuje francoski položaj negotovosti in dvoumja, ki se kažejo v sami sestavi De Gaulleove vlade in ki bi utegnile Francijo privedi do skrajno nevarnih stališč.

Spričo tega je prav, da si zahodne diplomacije z italijansko vred prizadevajo, da bi pri napovedanih sestankih z De Gaulleom in po drugih poteh dosegli, naj francoski voditelj pri svojih odločitvah upošteva opredelitev tistih svojih ministrov, katerih preteklost je nesporno demokratična in ki predstavljajo nepretrganost francoske zunanje politike.

Zal se je po znamenjih iz Pariza treba bati, da bodo bližnje dejavnosti francoske vlade označevala dvoumna in nasprotujoča si stališča. Nasprotujoče si težnje v De Gaulleovi vladi veljajo atlantski politiki, evropskemu združevanju in odnošajem s Sovjetsko zvezo.

Čudna sestava nove francoske vlade, v kateri so poleg odkritosrčnih demokratov tudi zastopniki konservativnih in nacionalističnih teženj, katerim niti sam De Gaulle ni tuj, vzbujajo domnevo, da bo ta vlada v najboljšem primeru skušala dati kaj zadoščenja francoskemu ponosu zlasti na vojaškem področju in v atlantskih poveljstvih. Glede tega je treba pričakovati močnega pritiska.

Kar se tiče evropskega združevanja, bi bila neodpušljiva napaka, če bi zaradi francoskega gospodarskega položaja zadrževali uveljavitev Skupnega evropskega tržišča. Vsaka zamuda ali odlašanje bi koristilo francoskim konservativnim krogom in pa tistim evropskim državam, ki nasprotujejo gospodarski združitvi. Če bi danes tem krogom dali možnost, da se povežejo in prevladajo, bi to pomenilo, da bi za vselej uničili delo zadnjih let. Zaradi tega je treba najti drugih poti za zadostitev francoskih potreb.

Sovjetske izkušnje do Francije so zelo zahrbtnje in zapeljive, in Moskva bi dosegla največji uspeh, če bi se ji posrečilo vzpostaviti neposredni stik s Parizom za hrbtom Zahoda. Na splošno sodijo, da De Gaulle ne bo hotel izpostaviti svoje države hudim posledicam, ki bi se rodile iz enostranskega približevanja Sovjetom. Dejstvo pa je, da bo šel v Moskvo bivši ministrski predsednik Reynaud. S kakšnimi navodili, ni še jasno.

Šel dalje svojo pot in se ostril, bo moralo nastopiti ameriško brodovje, ki je že v Sredozemlju, in pa angleške sile, ki so razmeščene na Cipru. Vse pa kaže, da so si sedaj izbrali šibki Libanon, kjer naj se srečajo ne sile manjših, ampak velikih, ki pošiljajo v žerjavico po kostanj svoje opričnike.

Stalinovske čistke Hruščeva

Novice iz jugoslovanskih krogov potrjujejo vesti, da je v Jugoslaviji nastal ostrejši veter proti stalinovcem. Številni pobezi moskovsko usmerjenih osebnosti iz političnih in vojaških krogov v Albanijo potrjujejo dejstvo o političskih preiskavah in zapiranju.

Tito je imel nedavno v Labinu govor, v katerem je odgovoril Hruščevu in Kitajcem. V svojem govoru je Tito povedal, da se je gonja v sovjetskem bloku proti Jugoslaviji začela že lani, ko jugoslovanski delegati niso marali podpisati znane moskovske izjave dvanajstih komunističnih držav. S tem podpisom bi se morala Jugoslavija odpovedati svoji neodvisnosti in voditi politiko vzhodnega bloka. Spori, ki so nastopili ob nedavnem komunističnem kongresu, so to napetost le še povečali. Kitajskim komunistom pa je Tito očital, da so pokvarili leninizem in marksizem. Hruščevu je Tito očital nedoslednost, ko ta zopet pogreva znano kominformistično resolucijo iz leta 1948. Pred dvema letoma pa je isti Hruščev prišel ponižno v Beograd in obsodil to resolucijo. Tito je dalje govoril o svobodi, ki jo mora imeti Jugoslavija z zunanjimi državami, zlasti z Ameriko, glede svoje trgovine. Tito je kar naravnost povedal, da ameriško žito ni prav nič slabše od sovjetskega, katerega Sovjeti niso nikdar poslali v Jugoslavijo. Amerika je pomagala Jugoslaviji nesebično in ne s političnimi zahtevami.

Likvidacija Imre Nagya

V Budimpešti so na tajnem procesu obsodili na smrt bivšega ministrskega predsednika Nagya in generala Maletterja. Predsednik

Nagy je v oktobru leta 1956 ob revolucionarnih dneh prevzel oblast. Ko pa so Sovjeti vdrl v Budimpešto in postavili za predsednika svojo lutko Kadarja, ki je bil prej tudi član Nagyjeve vlade, se je Nagy zatekel v jugoslovansko poslanstvo. Tu je prebil več dni in dobil zagotovilo o prostem izhodu iz Madžarske. Ko pa je stopil na ulico, so ga aretirali in odpeljali v Romunijo. Sedaj so ga postavili pred proces, obsodili in smrtno obsodbo tudi že izvršili.

Enaka usoda je zadela tudi vojnega ministra v Nagyjevi vladi generala Maletterja. Ta se je v imenu vlade udeležil pogajanj s Sovjeti o umiku sovjetske vojske iz Madžarske. Na teh pogajanjih pa je bil aretiran in zaprt. Sedaj

Kaj hočejo na Cipru

Položaj na Cipru se je zadnji čas močno zaostрил. Sedaj napadi ne veljajo več le Angležem, temveč so se med sabo začeli napadati domačini, to je Grki in Turki. Na obeh straneh je že večje število žrtev. Oboji, Grki in Turki, in za njima vlade v Atenah in Ankari pa se pritožujejo, da Angleži niso sposobni, da bi naredili mir in zaščitili prebivalstvo. Angleži so sedaj poslali na Ciper večje število padalcev. Turčija zahteva razdelitev Cipra med Grčijo in Turčijo, Grčija se temu upira. Anglija pa se bavi z načrtom, kako podeliti otoku samoupravo in pozneje zadevo zaključiti z referendumom. Zaradi turških izgrediv proti Grkom na otoku, je grška delegacija v atlantskem štabu v Smirni nenadno in brez odpovedi zapustila Turčijo in odšla v Ate-

so ga postavili pred sodišče in usmrtili.

Vest o tem tajnem procesu samo potrjuje dejstvo, kako žalostno vlogo igra ministrski predsednik Kadar. Če se samo s procesi in smrtnimi obsodbami more držati na oblasti, potem vidimo, koliko velja toliko opevani komunistični paradiz.

Zapadni svet so smrtne obsodbe na Madžarskem zelo pretresle; vsi so jih obsodili, celo stari prijatelj komunistov Nenni. Gotovo je, da taki ukrepi komunistom v zapadnem svetu škodijo. Če se morajo kljub temu k njim zatekati, delajo to zaradi notranje nujnosti. Vsi trdijo, da so Nagyja in tovariše usmrtili zato, da dajo lekcijo Titu. Morda pa tudi komu drugemu, ki bi se rad upiral.

Položaj na Cipru pa je toliko bolj resen, ker se zaostčuje tudi položaj v bližnjem Libanonu.

Položaj v Libanonu

Libanonska vlada se je pritožila na Varnostni svet zaradi vmešavanja Združene arabske republike v libanonske notranje zadeve. Delegati Varnostnega sveta so ugotovili, da orožje in hujskanje res prihaja v Libanon iz Združene arabske republike. Ko so delegati Varnostnega sveta začeli s svojim opazovanjem in iskanjem krivcev, so uporniki še stopnjevali svoje delovanje in tako pokazali svojo moč. Uradna vojska zaenkrat ne nastopa in se omejuje le na obrambo in skuša tako doseči pomirjenje. Če bo položaj

NAŠ TEDEN V CERKVI

22.6. nedelja, 4. pob.: sv. Ahacij, m.; sv. Pavlin, š.
23.6. ponedeljek: sv. Jožef Kafasso, spozn.
24.6. torek: sv. Janez Krstnik, predhodnik J. Kr., m.
25.6. sredo: sv. Viljem, opat
26.6. četrtek: sv. Janez in Pavel, m.
27.6. petek: sv. Ladislav, kralj
28.6. sobota: sv. Irenej, škof, m.

*

SV. PAVLIN († 431), rojen v Bordóju na Francoskem, v odlični družini, je po končani šoli stopil v državno službo; postal je senator in celo konzul. Kot vladni namestnik v provinciji Kampaniji je imel svoj sedež v mestu Nola. Tam ga je spreobrnil h krščanski veri tamkajšnji škof, sv. Feliks.
Odpovedal se je državni službi in se vr-

nil na Francosko. Ko je tam oslepel, mu je vid vrnil čudežno sv. Martin, škof. Na Spanskem je bil posvečen v duhovnika. Odtod se je vrnil v Nolo. Tam je postal po smrti sv. Feliksa škof.

Veliko je pisal in pesnil. Bil je v tesnih zvezah s tedanjimi učenimi in svetimi možmi, kot s sv. Avguštinom, sv. Ambrozijem in dr.

Ko so divji Vandali vdrl v deželo, je posebno skrbel za reveže. Ko ni imel denarja, da bi odkupil iz suženjstva edinega sina neke vdove, se je sam dal namesto njega za sužnja. Odtod se je vendar vrnil in vodil škofijo do svoje smrti, umrl je 78 let star.

Po drugi svetovni vojni je posebno veliko poznih poklicev za duhovniški stan; morda bi se tudi pri nas našel kdo, ki bi sledil sv. Pavlinu?

IZ SV. EVANGELIJA

Eisti čas, ko so množice pritiskale za Jezusom, da bi poslušale božjo besedo in je on stal ob Genezareškem jezeru, je zagledal dva čolna, ki sta bila pri bregu; ribiči so bili izstopili in so izpirali mreže. Stopil je v enega izmed čolnov, ki je bil Simonov, in ga prosil, naj odrine malo od kraja; in sedel je ter iz čolna množice učil. Ko je pa nehal govoriti, je rekel Simonu: »Odrini na globoko in vržite svoje mreže na lov.« — Simon se je oglašil in mu rekel: »Učenik, vso noč smo se trudili in nismo nič ujeli; toda na tvojo besedo bom vrgel mrežo.« — In ko so to storili, so zajeli veliko množico rib, da se je njih mreža trgala. Pomignili so tovarišem v drugem čolnu, naj jim pridejo pomagat. Ti so prišli in napolnili so oba čolna, da sta se skoraj potapljala. Ko je pa to videl Simon Peter, je padel Jezusu k nogam in rekel: »Pojdi od mene, Gospod, ker sem grešen človek.« — Groza je bila namreč obšla njega in vse, ki so bili z njim, zaradi ribjega lova, ki so ga bili zajeli; prav tako pa tudi Zebedejeva sinova, Jakob in Janez, ki sta bila Simonova tovariša. Jezus pa je Simonu rekel: »Ne boj se; odslej boš ljudi lovil.« — In potegnili so čolne h kraju, popustili vse in šli za njim.

*

Evangelij poroča o čudežnem ribjem lovu. Apostoli — tedanji ribiči — so lovili celo dolgo noč, ne da bi kaj ujeli. Vseh njihovih dolgoletnih trud je bil zaman. Naveščani, utrjeni in malodušni so se vračali na dom. A glej čudo! Na Jezusovo pobudo so nenadoma ujeli nepričakovano množino rib. Mreža se je kar trgala od prevelike teže. Apostolom so od začu-

denja žarele oči, in vse navzoče je zajela neka čudna groza. Zgodil se je očiten čudež. Kaj takega se menda Petru in njegovim tovarišem ni še nikoli pripetilo. Spontano je padel pred Gospodom na kolena in podal tisto ganljivo izjavo. — S storjenim čudežem je Odršenik izpričal svoje božanstvo, svojo vsemogočnost in vsevednost. Izval je vero vase. Z istim čudežem potrjuje tudi našo vero: vedno bolj trdno verujemo, da je Jezus bil Bog, ki se je za nas ljudi učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal. Prišel je med nas kot človek, da bi nas naučil prav živeti.

Zgodba vsebuje tale nadvse važen in neobhodno potreben nauk: Mi smo popolnoma odvisni od Boga. Božja pomoč nam je nujno potrebna. Brez Boga ne zmoremo ničesar, nasprotno, z Bogom premoremo vse. — Ne bodimo torej slepi, samovoljni, maloverni in nezaupni! Ne pozablajmo nikoli Boga! Kdor Boga na tem svetu pozablja, takega bo Bog za vedno pozabil. So ljudje, ki mislijo, da je potrebno samo delo: da ti Bog samo toliko pomaga, kolikor ti sam narediš. Kako se take osebe motijo! Bolj kot delo nam je potreben božji blagoslov. Brez Boga mi ne moremo nič. »Moli in delaj!« je dejal sv. Benedikt. Na prvo mesto je postavil molitev. Kaj ti pomaga vse delo, če ti Bog ne bo dal zdravja in svojega blagoslova! Vse v našem življenju zavisi v prvi vrsti od Boga. Zato začnimo delo z molitvijo! Spremljajmo ga zopet z molitvijo! Priporočajmo ga stalno Bogu! Priporočajmo Jezusu nas same in vse naše delo! Kličimo nase božji blagoslov! Ponižno prosimo Boga za zdravje, moč, srečo, za vse koristno in potrebno! In vedno znova se mu zahvaljujmo!

Iz življenja Cerkve

Narodni spomenik 300 duhovnikom

V letih tuje okupacije in osvobodilnih bojov med zadnjo vojno je v Italiji izgubilo življenje 300 duhovnikov, ki so padli ali kot žrtev naciističnega ali pa komunistov. Primat ima Emilija, kjer so pobili 53 duhovnikov. Zadnji je padel 18. junija v S. Martino di Correggio leta 1946; bil je to dojnič župnik don Pessina, ki so ga iz zasede ustrelili rdeči krvniki. Katol. akcija je sklenila, da se teh žrtev na poseben način spomni, ko so skoro vsi nanje pozabili. Vsi tedaj so napravili načrt, da bodo v spomin vsem 300 duhovnikom, žrtvam zadnje vojne, postavili spomenik v S. Martino di Correggio v škofiji Reggio Emilia. Spomenik bo obsegal cerkev in poleg velik odprt pravokoten obzidan prostor; ob zidu bodo v reliefu izklesane postaje križevega pota. Temeljni kamen za to veliko monumentalno delo so postavili ta teden v sredo 18. junija.

Kdaj bo mogel slovenski narod postaviti sličen spomenik svojim duhovnikom, žrtvam zadnje vojne in revolucije, ki leže prav tako nezakopani in pozabljeni vsepovsod?

Newmann na poti k oltarju

V škofiji Birmingham v Angliji so začeli škofijski proces za proglasitev za

svetnika znanega angleškega kardinala Newmanna, konvertita in pisatelja, ki je umrl leta 1890. Pri tem procesu bodo pregledali vse njegove spise. Prerešali bodo njegovo življenje in vse njegovo delo. Če bodo zaključki preiskave ustrezali cerkvenim predpisom, bodo v Rimu začeli s praviim procesom, ki naj bi ugotovil, če je bil kardinal Newmann res svetnik. Pa tudi to ne bo dovolj. Potrebna sta namreč vsaj dva čudeža, s katerima Bog potrdi človeško sodbo.

Prošnja za pomoč

Holandski škofje so v posebnem pismu prosili vernike, naj učinkovito podprejo katoliške vzgojne zavode in znanstvene ustanove. Ti zavodi in gradnja novih so katoličanom prav tako potrebni kot gradnja novih cerkva.

Verniki dajo radi za cerkve

V Utrechtu so razpisali zbirko za gradnjo novih cerkva. Odziv je bil tolikšen, da so za 300 odstotkov presegli zaproseno vsoto.

100 let teološke fakultete v Innsbrucku

Fakulteto je ustanovil cesar Franc Jožef 4. nov. 1857. Vodstvo fakultete je bilo zapu-pano jezuitom, ki jo vodijo še danes. Konec maja so obhajali stoletnico delo-

vanja fakultete. Pred sto leti je imela fakulteta 2 redna in 16 izrednih slušateljev. Danes pa šteje 470 slušateljev. Od teh jih je 70 iz Amerike in 50 iz Nemčije. V tem času je na fakulteti končalo svoje študije med drugim 91 škofov, 8 kardinalov in 49 opatov in generalnih redovnih predstojnikov.

Med nacistično zasedbo je fakulteta nadaljevala delo v Švici v kantonu Wallis. Slavnosti se je udeležilo 300 gostov, med njimi kard. Frings in avstrijski prosvetni minister. Trenutno študira na fakulteti 25 različnih narodnosti.

Izmed naših duhovnikov so študirali v Innsbrucku: nadškof msgr. Fogar, škof dr. Srebrnič, pok. msgr. Brumat, pok. č. g. Berbuč, msgr. Velci, stolni župnik v Gorici.

250 let ljubljanskega semenišča

Dne 9. maja je preteklo 250 let, kar so blagoslovili temeljni kamen sedanjega ljubljanskega semenišča.

Dr. R. Klinec:

Nadškof Edling in cesar Jožef II.

Cesarica Marija Terezija je veliko prispevala k ustanovitvi goriške nadškofije. Smatrala jo je za enega »najbolj bližnjih spomenikov njenega velikega imena«. Bogato je obdarovala goriško stolnico; nadškofa je dvignila v dostojanstvo kneza sv. rimskega cesarstva, kanonike je odlikovala z izrednimi častmi in predpravicami. Kot je cenila prvega goriškega nadškofa grofa Karla Attemsja, tako je izkazovala vso naklonjenost njegovemu nasledniku nadškofu Rudolfu Edlingu: tudi njega je odlikovala s knežjim dostojanstvom, imenovala ga je za dvornega svetnika; ob raznih prilikah mu je poklonila razne darove, zlato uro, knjigo premišljevanj z lastnoročnim pripisom: »Vaša prijateljica Marija Terezija.«

Njen cesarski sin Jožef II. pa je zavzel do goriške nadškofije in njenih nadškofov vse drugačno stališče. Ta prosvitljeni vladar je hotel z močno roko uresničiti utopične zamisli tedanjih filozofov in ekonomistov, pa čeprav bi moral postaviti na glavo vse obstoječi red. Menil je, da bo zagotovil svojim narodom gospodarsko blaginjo s tem, da z moderno, strogo utilitaristično zakonodajo načrtno preuredi vsa področja javnega življenja. Vse se mora podrediti največjemu zakonu: služiti izključno skupnemu gospodarskemu blagru.

Reformistični zanos Jožefa II. je zajel prav vse odseke državnega ustroja. Ustavil se ni niti pred tisočletno zgradbo kat. Cerkve. Sklenil je, da preuredi v celoti sestav škofijskih ozemelj. Notranje Avstrije, h kateri so tedaj spadale Štajerska, Koroška, Kranjska, Gorica, Trst in avstrijski del Istre. Cerkvene province bi morale imeti iste meje kot civilne; mesta, ki so bila sedež deželni vladi, bi morala biti tudi sedež metropolit ali nadškofu. Zato pa je bila goriška nadškofija v očeh Jožefa II. pravi nestvor: kako naj goriški metropolit stoji v Gorici, majhnem mestu ob državni meji? Nadškofijo je treba ukiniti in nadškofijski sedež prenesti v Gradec, kjer je bila tedaj deželna vlada!

NADSKOF EDLING ODKLANJA JOZEFINIZEM

Goriški nadškof Edling se je tem načrtom upiral, že zato, ker je razumejetev in razporedba škofij zadeva papeža in ne cesarja. Sicer pa je bil v sporu s cesarjem že poprej. Zanimal mu je pravico, da bi se vtičeval v cerkvene zadeve. Zato pa ni objavil v goriški nadškofiji cesarskih odlokov o priznanju in toleranci nekatiških verstev, o spregledu zakonskih zadržkov, o spregledu od zaobljub. Nastopil je tudi proti temu, da bi cesar omejeval oblasti in fakultete, katere je papež dal raznim škofom.

Cesar Jožef II. je tedaj udaril. Ukazal je nadškofu, naj v treh dneh objavi odloke, sicer mu bo zaplenjeno premoženje. Ko mu je nadškof v pismu obrazložil, da tega ne more v vesti storiti, je vladar izdal ukaz, naj v 24 urah objavi odloke in odpotuje na Dunaj na razgovor ali pa preda odpoved goriški nadškofiji.

Bilo je 13. marca 1782. Gorica je bila praznično ozaljšana in v vselem pričakanju papeža Pija VI., ki je bil na potu na Dunaj, da bi pregovoril Jožefa II., naj opusti svojo cesaropapistično politiko. Kar se v mestu zve, da je mestni glavar predal nadškofu stroge cesarske ukaze, ta pa da je nemudoma sklical konzistorij, dal naročila glede sprejema sv. očeta in odpotoval na Dunaj. Takoj zunaj mesta je srečal kočijo apostolskega nuncija msgr. Garampija, ki je prihajal

bljanskega semenišča zraven nove stolnice, ki je bila slovesno posvečena leto prej. V semenišče so prišli prvi bogoslovci leta 1717.

Nehru hvali misijonarje

Na zborovanju indijskih zdravnikov je Nehru pozval zdravnike, naj goje duha požrtvovalnosti, kakor ga imajo katoliški misijonarji. Poudaril je, da so bili misijonarji prvi, ki so se upali približati divjim rodovom, ki živijo v nepreglednih vzhodnih predelih države. Nadalje je rekel, da so veliko govorili o junaštvu plezancev, ki so osvojili Mont Everest, a malokdo ve, da so bile njihove nevarnosti mnogo manjše, kakor pa nevarnosti misijonarjev v Indiji pred 30 leti.

Slovenski novomašniki

V ljubljanski škofiji bodo posvetili letos pet novomašnikov, v mariborski šest in v goriški administraturi, to je v delu goriške škofije, ki je v Jugoslaviji, pet.

odloke. Nadškof je izjavil, da v vesti ne more tega storiti. Poverjeništvu se ni drznilo zahtevati škofove odpovedi, ker so vsak čas pričakovali prihod papeža Pija VI. Nasvetovalo je cesarju, naj zadevo preloži. A ta je ves besen ukazal:

Se danes naj se nadškof pozove pred Poverjeništvu. Sporoči naj se mu, da ne bo zapustil dvorane, dokler ne bo ali zaukazal svojemu konzistoriju, da takoj objavi cesarske odloke, ali pa dal pismene odpovedi goriški nadškofiji. V tem zadnjem slučaju, naj se mu pove, da mu je prepovedan povratak na Goriško.

Poverjeništvu je postavilo msgr. Edlinga pred težko izbiro: ali se ukloni in objavi odloke in s tem pomiri cesarja ter tako prispeva k temu, da bo cesar dostopnejši papežu — ali pa se odpove škofiji in tako še hujše razdraži cesarja, kar bo imelo za nujno posledico, da bo cesar toliko bolj nepopustljiv napram papežu, kar bo nesporno hudó škodovalo vsej Cerkvi.

Da bi ne škodoval papeževemu poslanju, se je nadškof Edling odločil za objavo jožefinske zakonodaje tudi v goriški nadškofiji. Bila je to zanj izredno težka žrtev, ki je ostala brez sleherne koristi. Jožef II. je poskrbel, da je nadškof Edling izginil z Dunaja, ne da bi srečal papeža...

Nadškof se je po svojem povratku v Gorico čutil zelo ponižanega. Plemstvo in del duhovščine, ki sta ga sprva podpirala v odklanjanju jožefinskih novotarij, sta se ga poslej ogibali. Nadškof je čutil, da je padel v nemilost pri cesarju, zato pa je pooblastil kanclerja Mihaela Godina, naj kar sam podpisuje nadaljne cesarske odloke ter drži stike s civilnimi oblastmi. Sam pa se je toliko gorečneje posvetil duhovni vlagi in neposrednemu pastirovanju. Čutil se je srečnega, ko je prišel v stik s škofljani, zlasti na pastoralnih vizitacijah in pri birmovanju.

(Se nadaljuje)

PATER PIRE-APOSTOL "EVROPE SRCA"

Pred devetimi leti je belgijski dominikanski redovnik pater Pire začel svoje človekoljubno delo v korist beguncev. »Begunska pomoč« in »Evropsko naselje«, ustanovi, ki ju je on zamislil, so preimenovali v »Evropa srca«. Francoska vlada je še na poseben način pripoznala delo tega velikega apostola in ga odlikovala z redom Častne legije. Prav tako so ga navdušeno podprli tudi drugi francoski višji krogi, zanj so se zavzele še razne države, kakor Nemčija, Avstrija, Italija, Luksemburg, Švica in Belgija.

Dobrodelna ustanova »Begunska pomoč« skrbi predvsem za domove ostarelih in za delo nezmožnih beguncev ter za evropska naselja. Ta človekoljubna križarska vojska združuje v istih idealih več kot 50 tisoč oseb, ne glede na veroizpoved, ideologijo in narodnost. Francosko sekcijo vodi patronat najvišjih predstavnikov svetne in cerkvene oblasti: Guy Mollet, pastor Boegner, Georges Duhamel, veliki rabin Kaplan, François Poncet, Robert Schuman, prof. Brouardel, Raoul Follereau, Charles Peguy. Prav tako je tudi po sekcijah ostalih držav. V odborih patronatov so združene v istem bratskem duhu osebe vseh narodnosti, veroizpovedi in političnih struj.

Razumljivo, da je pater Pire pri tem svojem velikem delu iskal zaslombe tudi pri Evropskem svetu in ne zaman. Visoki politiki spremljajo z zadovoljstvom in občudovanjem njegovo delo. Tako je predsednik Dehousse izrazil željo, da bi prihodno Nobelovo nagrado za mir podelili prav temu zglednemu duhovniku.

Domovi za onemogle begunce

Ta človekoljubna ustanova ščiti predvsem tiste, ki si iz enega ali drugega razloga niso mogli ustvariti normalnega življenja v tujih državah, zlasti v prekomorskih, kakor se je posrečilo milijonom drugih soubežnikov z Vzhoda. To so predvsem intelektualci, stari in bolehní, pohabljeni, člani številnih družin, skupno približno 300 tisoč oseb, ki so primorane ostati v Nemčiji, Avstriji in Italiji, ker si nobena druga država noče prevzeti bremena teh brezpravnih, od katerih bi ne imela nobenih ekonomskih koristi.

Na desetine tisočev teh beguncev živi še vedno po zasilnih stanovanjih. Sila razmer jih je iztrgala z rodne grude, odvzela jim toploto domačega ognjišča, materine besede, odvzela jim prijatelje in znanje, tako da jim dan za dnem vedno bolj zamira upanje, da bi še kdaj zaživel človeka vredno življenje. Če bi ne bilo »Evropa srca«, bi še nadalje živeli v zagrenjenosti in pozabi, vse dotlej, dokler bi

jih ne uničilo pomanjkanje in bolezní.

Begunska organizacija patra Pira stremi za tem, vrniti tem nesrečnejšem zupanju, vrniti jim dom in družino, pa čeprav v tuji državi. Z vsemi sredstvi skuša lajšati njihovo težko bol. Poleg materialne pomoči jim skuša dati tudi moralno pomoč in oporo. Čestokrat je človek bolj potreben tople, dobrohotne besede kot pa kruha. Zato pa je ta dobrodelna ustanova organizirala delo, skrito in tiho akcijo. Poskrbela je, da so družine na Vzhodu navezale pismene in tudi osebne stike z begunkimi družinami in posameznimi begunci in sam Bog ve, kako veliko tolažbo črpajo ti brezdomci iz tolažljive zavesti, da niso na svetu od vseh pozabljeni.

Predvsem pa je begunska ustanova patra Pira poskrbela za ostarele in onemogle begunce, ki so na večer življenja in v najtežjih urah ostali sami na svetu. Zanje je odprla v Belgiji domove, kjer so starčki z vsem preskrbljeni, ne morda ker dobivajo begunsko podporo ali kako drugo pomoč, marveč ker jih vzdržuje plemenito belgijsko ljudstvo.

Evropska naselja

Pater Pire je v svoji veliki skrbi in ljubezni do beguncev šel še dalje. Ustanovil je »Evropska naselja«, kjer skuša vrniti družinam njihov dostojanstvo s tem, da jim oskrbi lastna stanovanja, družinskim očetom delo, otrokom pa varno zavetje pod toplim družinskim krovom. Po begunskih taboriščih je bilo vse to nemogoče. In največje žrtve so bili prav otroci. »Begunska pomoč« skuša predvsem tej drugi generaciji pripraviti dostojno življenje, skuša jih rešiti in jih vključiti v normalni red svobodnih državljanov.

Doslej je ta dobrodelna begunska ustanova zgradila že troje takih naselij, in sicer v Aquisgrani in Augsburgu v Nemčiji ter v Bregenzu v Avstriji. Za to pomlad ima v načrtu še dve, v Saarbrücken in v bližini Bruslja. Pozneje bo podobno naselje zgradila tudi v Bielli v Italiji. Državne avtonomne sekcije te ustanove skušajo po svojih močeh podpreti te velikopotezne načrte.

»Evropa srca« je tako rekoč »dopolnilo duše«, brez katere bi Evropa kapitalistov in politikov ne mogla živeti. Zadostuje, da pomislimo na našo nemoč ob žalostnih budimpeštanskih dogodkih, ko je pred očmi vsega svobodnega sveta skoro izkrevavel junaški madžarski narod. Zato lahko rečemo, da predstavlja »Evropa srca« solidarnost svobodne Evrope do Evrope molka in trpljenja.

Komunistični Kras?

Kras nad Trstom je dal italijanskim komunistom večino svojih glasov; tudi italijanski socialisti, ki jim botrujejo sedaj jugoslovanski komunisti, so dobili kar čedno število glasov.

Ljudje, ki prihajajo iz Jugoslavije, se na moč čudijo, da so Slovenci dali tako veliko prednost komunistom, to je tisti stranki, ki je vzela našim bratom v matični državi vso svobodo, jih oropala blagostanja in jih ponižala na stopnjo brezpravnih garačev.

Takole nam dan za dnevom govorijo tisti, ki »okušajo srečo socializma«: »Vaši ljudje so presiti. Tistim, ki so volili komuniste, svetujemo eno samo zdravilo: preselijo naj se k nam ali na Češko ali, še bolje, v Rusijo. V zelo kratki dobi bodo ozdraveli in si zaželeli svoje resnično demokratično življenje. Toda ti vaši ljudje hodijo k nam, samo da se najedo poceni in da napolnijo avtomobile z bencinom.«

Dalje se vprašujejo, kako da Primorci, ki so toliko pretrpeli pod fašizmom, niso še odprli oči in videli, da je komunizem mnogo hujši tlačitelj kot fašizem. Kako da nočejo videti ogromne razlike med komunistično revščino in res demokratičnim blagostanjem? Zakaj pa so skoraj vsi Primorci, ki so bili svoj čas pri nas, odjadrili domov, kjer se bolje živijo? Zakaj iščejo v Trstu delo za svoje sinove, ki so sedaj zaposleni v komunistični deželi? Kljub temu so volili komuniste in hoteli zmago komunizma!

Kaj naj odgovorimo tem našim bratom iz Jugoslavije, ki so pričakovali, da jih bomo podprli s tem, da ne bomo volili njihovih tlačiteljev-komunistov?

Prav imate, slovenski bratje iz matične države, da ste razočarani nad našimi volivci! Da, odrekli so vam moralno podporo. Dali so vam jo pa drugi: Italijani, ki so žagali s svojo krščansko demokracijo, in Belgijci s krščansko socialno stranko, ki je porazila socialiste!

Pravite, da so ljudje okrog Trsta presiti. V veliki meri to drži. Kdor je presit, je slep! »V Jugoslaviji se dobro in poceni je, bencin in tobak sta tudi po nizkih cenah,« tako modrujejo ti slepci. Gotovo, z italijanskim denarjem živi poceni v Jugoslaviji. Nimajo pa toliko razuma, da bi se vprašali, s kakšno težavo in trdom si delavci poskrbe najpotrebnejše za življenje. Jugoslovanski delavec nima denarja, da bi si kupoval motorjev, avtomobilov, modernih štedilnikov, krasnega pohištva in oblačil. Take zaslepljenice bi ozdravila samo izkušnja na lastni koži.

Vedite pa tudi, da je bila komunistična propaganda za volitve

temeljito pripravljena in dobro izvedena po naših vaseh in pri naših delovnih ljudeh v Trstu. Komunistične agitatorke so hodile od hiše do hiše z geslom: »Za delavca in za Slovenca! Vidali bomo odstranili, Bernetičovo postavili na prvo mesto. Edino mi vas branimo!« S tem so pridobili ljudi. Da so še bolje uspeli, jim je močno pripomogla prepoved slovenskega govora na trgu Unità. S tem argumentom so z lahkoto pridobivali glasove zase in jih trgali od krščanske demokracije.

Druge stranke niso pri nas nič ali zelo malo agitirale. Za italijanske socialiste je pridobival Primorski dnevnik in pa dr. Bi-

dovec. Trst Tržačanom, Fronta za neodvisnost in Kršč. dem. so se le enkrat oglasili, a vsi v italijanski. Jasno, da jih nihče ni poslušal.

Krščanski demokraciji so dali glas tisti resni Slovenci, ki dobro poznajo zvitost komunističnih obljub. Kdor je vedel, da je komunizem živo nasprotje krščanstva, svobode in sleherne omike, ta je podprl krščansko demokracijo. S tem je hotel zaježiti moč komunistov, da bi ne prišli na vlado. Dali so svoj glas krščanski demokraciji, da si ohranijo svobodo, vero. In končno so ga dali v upanju, da bo vlada postala do Slovencev pravičnejša.

Ko se bo pa spet prikazala Lipa pri občinskih volitvah, takrat se bomo vsi slovenski krščanski ljudje vrnili v njen objem!

TRINAJSTA OBLETNICA

Meseca junija obhajamo že trinajstič žalostno obletnico izdajstva in pobitja Slovenske narodne vojske.

Mali slovenski narod je imel v svoji zgodovini velike in zaslužne moče, katerih se radi spominjamo, saj so svoja dela posvetili v korist naroda. Zaslužnost teh moč je brez dvoma velika, vendar se ne da primerjati z močmi, ki so dali svoje življenje ter so se žrtvovali za narod v najbolj tragičnem trenutku njegove zgodovine, ko mu je šlo za biti ali ne biti. Takrat so se dvignili močje, kakor ing. Emer, prof. Erhlich, Kikelj, Praprotnik, dr. M. Natlačen, stotnik M. Kranjc in mnogi drugi. Opozorili so narod, kaj vse se skriva pod tako zvano »osvobodilno fronto«. Narodu so povedali resnico, ker so mu hoteli dobro, zato so morali drug za drugim umreti pod zahrbtnimi komunističnimi streli. Komunisti so takrat mislili z likvidacijo teh moč zatreti protikomunistično idejo in narod preplašiti. Toda tu so se uračunali. Pošteni sinovi in močje slov. naroda so vstali kakor falange ter se začeli organizirati v »vaške straže« in kasneje v »domobrance«. Stedili so močjem, ki so jim zaupali.

In ta vojska — cvet slov. naroda, se je umaknila pred titovsko-ruskimi hordami iz domovine v Avstrijo, skupaj s tisoči in tisoči civilnih beguncev. Zaprošili so britansko poveljstvo za politični azil v smislu mednarodnega prava. Angleži so ga sicer obljubili, a ne dali.

Zivljenje 12.000 slov. mladih fantov in moč je bila cena za mali košček slovenske koroške zemlje od Celovca do Drave, s katerega se je umaknila komunistična vojska, in to takoj, ko so Angleži prisilno izročili njim prvi transport.

Na način, ki ni vreden človeka, je bilo mučenih in pobitih več kot 11.000 slov. fantov in moč, izdanih z lažjo in zvijačo smrtnemu sovražniku vsega, kar je vernega in nekomunističnega. Smrt teh fantov ni služila namenu, kakor so mislili komunisti; tudi kri, posebej še nedolžnih ljudi ne ubije in ne zadušiti katoliških idealov in ljubezni do domovine.

Majnika in junija leta 1945 so nam naši

soborci pisali z lastno krvjo oporoko, nam zabičevali z zgledom junaštva in mučeništva, da so ti ideali vredni cene življenja. In od tedaj je vsak majnik in junij za nas ponoven opomin iz grobov in podzemskih jam, da se znova zavemo njih žrtve, da v nas zaplamtijo spet ogenj ljubezni do trpečega naroda, da se spomin nanje spremeni v vročo molitev k Bogu za njih večno plačilo, v naših srcih pa obnovi duh zvestobe narodu in zavest odgovornosti za njegovo bodočnost.

Ta glas nam še močnejše doni prav te dni, ko je komunistično nasilje zagrešilo nov zločin nad voditelji madžarske ljudske revolucije iz l. 1956. Imre Nagyem, generalom Maleterjem in drugimi.

Med trnjem in osatom

»Primorski dnevnik« bole ušesa

Primorski je med pisni uredništvu prinesel tudi pismo nekega bralca iz Gorice, ki se je vrnil s potovanja po Italiji in tam videl marsikaj, česar Gorica nima. Med temi stvarmi mu je na poseben način ugajalo, da v velikih ital. mestih kot so Milan, Turin in Rim ni slišal nikjer zvonjenja po cerkvah. Ko se je vrnil v Gorico, pa ga, šment, ravno opoldne zbudi iz sladkega spanja zvon sv. Ignacija (ali kake druge gorške cerkve, saj tega ne pove). Zato predlaga, naj bi na ljubo boju zoper ropot prepovedali cerkveno zvonjenje (da bi on lahko opoldne mirno sanjal o rdečem paradizu, kjer je zvonjenje prepovedano, oziroma omejeno po policijskih predpisih).

Pred časom je tržaški Piccolo prinesel sličen protest neke bralke, ki jo je motilo zvonjenje v cerkvi sv. Ignacija. Na protest je odgovoril cerkvenik sv. Ignacija. Somišljeniku Primorskega bi oni odgovor lahko zadostoval, saj ga je gotovo bral. A se vidi, da je neke trne težko izdreti. Zato onim, ki jih bole ušesa zaradi cerkvenega zvonjenja, povemo, da je že Odisej iznašel zanje zdravilo: z vaskom naj si zamaše ušesa, ko gredo spat, pa ne bodo slišali njim neljubega zvo-

njenja. Mi ostali zemljani pa želimo še naprej poslušati glas naših preljubih zvonov, saj je ravno pomanjkanje zvonjenja v velikih italijanskih mestih eno najglasnejših prič, da si tam v tujini.

Zig sramote

Tednik »Primorske novice«, ki izhaja v Novi Gorici, je v zadnji številki z dne 6. junija prinesel na zadnji strani članek z naslovom »Jubilej sramote«. Začenja ga pa takole: »Pravijo, da se je pred sto leti prikazala sama Devica Marija ubogi pastirici v Lurdu. To je bil vzrok, da se je Lurd razvil v največjo veletrgovino v vero in človeško neumnostjo na svetu. Letos praznuje stoletnico. Priprave so bile več kot veličastne, seveda ne zaradi vere, temveč finančnega dobička, ki lahko pri tem nastane. Med drugim so zgradili baziliko za 20 tisoč ljudi.«

Povsod po slovenskih cerkvah so v mesecu maju brali Lurške šmarnice. V Sloveniji so brali po večini one, ki jih je napisal dr. V. Fajdiga in jih je na ciklostil razmnožil ljubljanski škofijski ordinarij, na Koroškem in v Italiji pa smo povečini brali šmarnice dr. F. Zaklja, ki jih je v tisku izdala Gorška Mohorjeva družba. Vidi se, da je vera in navdušenje ljudstva za lurško M.B. pri šmarnicah šlo na živce časnikarjem v uredništvu Primorskih novic, ki so hoteli zato pritisniti zig sramote samemu sebi in svojemu listu z omenjenim neumnim in bedastim, da ne rečemo bogokletnim člankom o lurški stoletnici. Nima pomena zavračati njih pisanje, saj je resnica o Lurdu svetla kot dan. Blato, ki ga kak bedast človeček še meče na Lurd, pa tako pade le nanj samega.

Kdaj bo Trst volil senatorje?

AI — Novi predsednik senata Merzagora je na skupni seji obeh zbornic, s katerima je novi parlament začel delo, pozdravil tržaške poslance ter omenil, da bo treba takoj pripraviti pot za ustavni zakon, ki bo senat dopolnil tudi s tržaškimi zastopniki. S tem je jasno povedal, da bo po njegovi sodbi in sodbi nekaterih drugih uglednih parlamentarcev treba za volitve senatorjev v Trstu spreminiti ustavno določila. V tem primeru bo zaradi dolgega postopka potrebnih sedem ali osem mesecev, preden bo ta zakon potrjen, in bi torej senatne volitve na tržaškem področju bile lahko šele spomladi leta 1959.

Toda že v prejšnji zbornici so se številni poslanci zavzemali za to, naj bi senatne volitve na Tržaškem izvedli po navadnem zakonu, za katerega je postopek krajši. Pristaši prvega stališča pravijo, da ustava določa na vsakih 200 tisoč prebivalcev enega senatorja. Za drugega je potrebnih nad sto tisoč novih glasov. Če naj ima Trst, kakor je zamišljeno, tri senatorje, a šteje komaj nekaj nad 300 tisoč prebivalcev, je torej treba dopolniti ustavo s posebnim zakonom, ki bo dovoljeval to izjemo. Drugače bi za izvolitev treh

Mednarodne nagrade na Biennali

V petek 13. junija so zaključili beneško Biennalo in razdelili nagrade. Prvo nagrado predsedstva vlade, v znesku 2 milijonov lir, so podelili italijanskemu slikarju Osvaidu Liciniju. Nagrado za kiparstvo, tudi v znesku 2 milijonov lir, je prejel italijanski kipar Umberto Mastroianni. Med nadaljnjimi nagradenci so slikarji in kiparji iz Italije, Španije, ZDA, Velike Britanije, CSR, Japonske, Danske, Belgije in Brazilije. Med nagradenci je tudi tržaški slikar Lojze Spacal, ki je prejel nagrado beneške pokrajinske uprave v znesku 250 tisoč lir.

Nagrada predsedstva vlade v znesku 500 tisoč lir za religiozno umetnost ni bila podeljena, prav tako niso podelili prve nagrade, namenjene za liturgično umetnost. Nekdaj so slikarji in kiparji upodabljali izključno le svete podobe, sedaj pa jih zamašimo med slikarji vsega sveta. Sicer pa današnja moderna umetnost ne spada na oltar, zato imajo moderni umetniki prav, da se je ne lotijo.

Radio Trst A

od 22. do 28. junija 1958

Nedelja: 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu. — 16.00 Slovenski zbori. — 17.00 Rado Lenček: »450 let Idrijskega rudnika«. — 18.20 Chopin: Koncert št. 1 v e-molu. — 21.30 Narava poje v pesmi: »Kresna pesem«. — 23.30 Svetovno nogometno prvenstvo - Zadnje vesti.

Ponedeljek: 11.30 Predavanje: »Obisk v Liberiji«. — 18.00 Brahms: Koncert št. 2. — 19.00 Vokalni kvartet »Večernica«. 20.30 Richard Wagner: »Tristan in Izolda«, opera. Prvo in drugo dejanje. — 23.30 Svetovno nogometno prvenstvo - Zadnje vesti.

Torek: 19.00 Koncert tenorista Mitje Gregorčiča. — 19.15 Zdravniški vedež. — 21.00 Obletnica tedna. — 21.30 Wagner: »Tristan in Izolda«. Tretje dejanje.

Sreda: 18.00 Hačaturjan: Koncert za violino. — 19.15 Sola in vzgoja: Ivanka Cegnar: »Zanimivosti iz mojih poznejših službenih let«. — 21.00 Joža Vombegar: »Zlato teles«, komedija. — 23.30 Svetovno nogometno prvenstvo - Zadnje vesti.

Četrtek: 18.00 Beethoven: Simfonija št. 8 v F-duru op. 93. — 20.30 Zbor Slovenske filharmonije. — 21.00 Ilustrirano predavanje: Zgodovina odkrivanja sveta. — 22.00 Ruska miselnost in Zahod: (5.) »Clovek pred Bogom« Fjodor M. Dostojevski.

Petek: 19.15 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu. — 22.00 Dante Alighieri: Božanska komedija.

Sobota: 15.00 Ravel: La Valse. — 17.00 Folklorni ansambel Srečko Dražil. — 18.00 Oddaja za najmlajše. — 20.30 Teden v Italiji. — 21.00 A. Fogazzaro: »Podoba s krinko«. Enodejanka. — 21.40 Ansambel Borut Lesjak.

«JUGUNDA, BELA GOSPA DEVINSKA» je naslov igri, ki jo pripravlja Slovenski oder za tabor Slovenske prosvete, ki bo 6. julija. Nasvidenje ta dan na Krasu!

Wilhelm Hünermann:

57

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

»Izkaznico?« se je delal pomočnik začudenega. »Seveda, izkaznico je pa mojstrov žena v vsej tej zmedi pozabila. Potem pa res moram iti nazaj ponjo!«

»Ah, kaj, neumnost!« je rekel drugi stražnik. »Zakaj naj teče nazaj? Saj so nam vendar sporočili, da moramo brivca spustiti v ječo. Izgini torej noter!«

Ker so v zaporih mislili, da je straža zunaj že pregledala izkaznico, so peljali brivca takoj v celico k obsojenemu.

Dodain, ki je molil neprenehoma vso noč in odkar se je zdanilo, je prestrašen poskočil, ko so se odprla vrata ter je vstopil brivec z debelim dovtipom čez prag. Toda kdo popiše njegovo začudenje, ko spozna v brivcu sobrata Coudrina.

»Moj Bog, kako si prišel sem?« je vprašal prijatelja, potem ko mu je prisrčno stisnil roko. »Ali so prijeli tudi tebe?«

»Prijeli, nak! Ostriči ti moram brado in lase na vratu za izvršitev obsodbe.«

Tedaj se je jetnik kljub groze polnemu kraju bučno zasmel, a se je takoj spet zresnil in rekel:

»Prijatelj, z življenjem se igraš!«

»Ah, saj ni tako nevarno,« se je nasmehnil Coudrin. »Malo poguma in nesramnosti je treba, pa vodiš rdeče za nos okoli. Sicer sem pa vendar moral priti k tebi. Saj ni mogoče, da bi se poslovil od tebe šele ob giljotini.«

Potem pa mi stori uslugo, prijatelj, in izpovej me zadnjič!« je prosil jetnik iskreno.

Coudrin mu je rad izpolnil željo. Obsojenec se je še enkrat izpovedal in se močno pokesal svoje prisrce, za katero se je bil že davno pokoril, in vseh grehov svojega življenja. Ko je Coudrin izrekel besede odveze, je vstopil v jetnikovo sree brezmejni mir.

»Jutrišnji dan bo najsrečnejši dan mojega življenja,« je rekel veselo.

»Stopnice na morišče so stopnice v nebesa,« je potrdil Coudrin ganjen. »Toda,« je pristavil in se nasmehnil, »kaj bo s pridigo, katero si nameraval imeti?«

»Imel jo bom na morišču,« je odvrnil Dodain resno. »Moja smrt bo najboljša pridiga, kar sem jih kdaj imel.«

Čez eno minuto se je Coudrin ves v solzah poslovil od sobrata. Pač nikoli se ni duhovnik zapustil v jetniški sobi srečnejšega človeka.

»Mostru želimo, da bi kmalu okreval,« so se rezali stražniki ob vratih brivskemu pomočniku. »Naj v bodoče ne je več toliko klobas!«

»Bom že povedal,« se je ta gromko zasmel in izginil v stranski ulici.

Kako so se pa vojaki začudili, ko je malo trenutkov pozneje prišel sam mojster lasorezec, ki bi bil vendar moral ležati v postelji s toplimi obkladki, da bi obsojenca obril

za usmrnitev. Tedaj je seveda prišla vsa sleparija na dan zlasti se, ko se je pokazalo, da obsojenec sploh ni bil ostrižen.

Za stražnike bo to imelo hude posledice. Nekaj dni zapora v temi jim gotovo ne odide.

Kletvice, katere so izbruhnili, so bile omembe vredne tudi v času strahovlade, v katerem so že itak mnogo preklinjali.

Dodaina so drugo jutro javno obglavili na sejskem trgu. Iz Montbernage je prišlo veliko prebivalcev: hoteli so videti, kako bo umrl duhovnik, ki jim je bil nazadnje vendarle dober dušni pastir. Dodain je držal svojo obljubo. Njegova junaška smrt je bila najsilnejša pridiga, kar jih je kdaj imel. To je bil veliki petek v Poitiers!

*

Ko se je Coudrin, ki je bil pri obglavljenju tudi navzoč, vrnil preoblečen v predmestje pri Sv. Saturninu, ga je spet ustavila neustrašena gospodična Boulanger.

»Neki bolnik vas prosi za pomoč,« je rekla neučakano.

»Dobro; takoj pridem,« je odvrnil Coudrin. »Kje je?«

»Saj to je strašno,« je odgovorila gospodična vsa nesrečna. »V hiši brivca, ki je izdal duhovnika Dodaina. Biti morate zelo previdni.«

»No, potem pa molite malo zame,« se je Coudrin mirno nasmehnil. »Potem že pojde dobro.«

Duhovnik je čez nekaj minut prišel v bolniško sobo, ne da bi ga kdo motil. Zdravnik, ki je bil prav tedaj končal svoje delo, je vstal, ker je mislil, da je obiskovalec bolnikov sorodnik, in šel iz sobe.

TA VESELI DAN ali MATICEK SE ŽENI v tržaškem Avditoriju

Dijaki višje gimnazije v Trstu so preteklo soboto lepo zaključili svoje šolsko leto in se občinstvu predstavili s posrečeno izbrano in zaigrano veseligrigro TA VESELI DAN ali MATICEK SE ŽENI. Res je, da je delo lahko. Toda, če pomislimo, da je bilo zaupano dijakom, ki niso vajeni drugih nastopov kot onih pred šolsko tablo, potem moramo ob tako uspehi predstavljati igralcem samo čestitati. Nosičica teže Matiček: Edi Košta in Nežka: Marija Zlobec, sta si takoj osvojila številno občinstvo, saj sta bila zares prigraden parček in ga tako nagajivo moreta zaigrati le mlada in brezskrbna dijaka. Barona in njegovo gospo sta podala Jožko Pirjevec in Sonja Polojac, katero smo videli že v Zupanovi Micki in se ji vloge boljše dam kar lepo podajo. Tudi Mihael Renko je prav čedno podal študenta Tončka in so bili njegovi ljubezenski izlivi kot doživeti in polni humorja. Prav dobri tipi so bili tudi advokat Zmešnjava: Franko Vekjet, grajski kancelist: Kosmina, grajski hlapec: Pavel Chersi pa je naravnost izstopil s svojo vlogo pijanca in tako ustvaril zelo veselo razpoloženje na odru in v dvorani. Tudi ostali: Jerica, Metka Kacinova, Oton Pirc in Marino Azman kot delavec in sluga, so prav lepo podali zaupane vloge. Kmečki fantje in dekleta kot harmonikarji, pevci in plesalci pa so se tako odrezali, da so morali svoj nastop ponoviti.

Nemalo truda in veliko priznanja pa moramo dati prof. Jožetu Peterlinu, ki je žrtvoval mnogo časa, da je delo opilil in mlade igralce navadil na tako sigurno nastop. Zelo primerno je bilo, da so domači fantje in dekleta uporabljali kar primorsko narečje, »gospoda« pa je ohranila Linhartov jezik.

Dijaki in vsi, ki so pomagali k tako uspehi prireditvi, zaslužijo samo naše priznanje. Predstave so se udeležili tudi šolski skrbnik dr. Tavella, podravatelj Prosvetnega urada dr. Angioletti, mnogi italijanski gostje, več ravnatelj slovenskih šol in tudi nekaj profesorjev. Najštevilnejši pa so bili dijaki sami, njihovi starši in prijatelji, ljubitelji slovenske šole in umetnosti.

Prav bi bilo, da bi tako dobro pripravljeno delo zaigrali še kje drugje.

10-letnica tržaškega velesejma

Letos se bodo 22. junija že deseti odprla vrata tržaškega velesejma. Če pomislimo, s kakšnimi težavami se je moral Trst boriti v teh povojnih letih, moramo reči, da je desetletnica tržaškega velesejma res velik napredek.

Uradno bo letos zastopanih na velesejmu 13 držav, to so države tržaškega zaledja, ki so stalno vsa leta zastopana, in pa nove države, kot so Brazilija, Mehika, Indija. Največ zanimanja vlada za mednarodno lesno razstavo, na kateri bosta sodelovali Avstrija in Jugoslavija. Poseben oddelek bo letos prvič posvečen poštstvu in sodobni opremitvi. Združene ameriške države pa bodo organizirale razstavo najmodernejših tehničnih pridobitev.

Jugoslavijo bo letos zastopala na velesejmu 60 podjetij. Jugoslovanski paviljon bo opremito podjetje Exportprojekt po zamisli slovenskih arhitektov Križaja in Jugovca. Določili so za dan Jugoslavije 23. junij, drugi dan po otvoritvi.

Tako je duhovnik lahko nemoteno izvršil svoje sveto opravilo. Umirajočemu je dal odvezo, sveto poslednje olje in sveto obhajilo, katero je v času strahote vedno nosil s sabo. Nepopisna je bila sreča bolnika, ki je že mislil, da bo moral umreti brez cerkvenih tolažil.

Ko je Coudrin šel iz hiše, se je skoraj zaletel v mojstrovo ženo, ki ga je prepadeno pogledala. Strmel je za njim, dokler ni izginil okoli bližnjega cestnega vogla. Nato je tekla skrajno razburjena v brivnico in zakričala:

»Pravkar je šel iz hiše neki duhovnik! Spoznala sem ga. Stanoval je v sosedni hiši s tistim, ki so ga danes obhajali.«

Brivec je surovo zaklel in zdirjal z britvijo v roki na cesto. Razočaran je renčal, ker mu je nezapriseženi duhovnik ušel.

»Hudiča! Zakaj mi nisi tega prej povedala?! Vrat bi mu bil prezezal!«

Za tako strašno dejanje bi surovež gotovo ne bil nič kaznovan, kajti predsednik kazenskega sodišča je bil dal javno oznaniti:

»Proti nezapriseženim si lahko upate vse. Zato vam ne bo treba dajati odgovora.«

BOŽJA SODBA

Na veliki petek popoldne je Bernardova Marica spet šla h križu na gori. Se nikoli ni molila tako vroče žalostnega dela svetega rožnega venca, še nikoli ni tako iskreno mislila

Občina ne more odreči vpisa v anagrafski urad

Sodišče za civilne zadeve v Rimu je te dni objavilo razsodbo, ki pomeni majhno revolucijo v postopanju občinskih anagrafskih uradov. Ti so namreč do sedaj vpisovali v seznam stalnega prebivalstva pravzaprav le kogar so hoteli. Če jim kdo ni bil po volji, so vedno našli kak izgovor, da ga niso vpisali. To se je godilo posebno s slovenskimi ljudmi v Trstu in Gorici. Koliko jih je, ki že leta in leta prebivajo v mestu, imajo tu službo, družino, a so še vedno na seznamu nestalnega prebivalstva, čeprav so ponovno in ponovno zaprosili za stalno bivališče. Vedno so jim prošnjo zavrnil.

Sedaj je takemu samovoljnemu postopanju napravilo konec rimsko sodišče. To je namreč v pravi, ki jo je začel zoper rimsko občino neki D'Avino zato, ker ga niso hoteli vpisati na anagrafskem uradu, dalo prav tožitelju ter obsodilo rimsko občino na plačilo stroškov. Sodišče je namreč pojasnilo, da za pridobitev stalnega bivanja v neki občini ni potrebno začasno daljše bivanje, temveč da je dovolj, da nekdo izjavi, da ima namen se za stalno ustaviti v občini, in anagrafski urad ga je dolžan vpisati med stalne prebivalce.

S to razsodbo bo zadoščeno pravici tudi naših ljudi, ki naj poskrbijo, da jih občinski uradi v Trstu in Gorici vpišejo med stalno prebivalstvo, da bodo lahko dobili tudi delavsko knjižico.

Minister Carli je obiskal Trst

Tržaška trgovinska zbornica je povabila v Trst ministra za zunanjo trgovino Guida Carlija. Ta se je povabilu odzval; dne 4. junija je prišlo do važnega sestanka med ministrom in predstavniki tržaških gospodarskih krogov. Sestanka se je udeležil tudi vladni komisar dr. Palamara, dalje ravnatelj javnih skladišč Bernardi, načelnik tržaške delegacije Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu dr. Vatta in drugi. Na sestanku so predvsem razpravljali o potrebi pozitivne tranzitne prometa med Trstom in državami Srednje Evrope, o izpopolnitvi opreme tržaškega pristanišča, o večji sprostivni valutnih zadev, ki bi omogočile hitrejši razvoj trgovine med Trstom in zaledjem ter o trgovini med Trstom in Jugoslavijo. To slednjo razpravo je imel dr. Vatta, ki je še posebno poudaril potrebo po večji sprostivni ter odpravi sistema licenc med Trstom in obmejnimi področjem.

Dr. Carli je v kratkem orisal smernice italijanske zunanje trgovine, ki teži za sprostivijo izmenjave. Od uveljavljenja teh smernic bo imel brez dvoma tudi Trst veliko koristi.

Pokop nadškofa Edlinga

Pretekli terek so povsem zaprte in za pečatene v cinkasti skrinjici izpostavili na mrtvaškem odru zemske ostanke goriškega nadškofa Edlinga. Ljudje so nadškofa pobožno hodili kropiti. V četrtek ob 9. uri je nadškof Ambrosi imel črno sv. mašo za pokojnim nadškofom Edlingom ob navzočnosti stolnega kapitlja in številnih duhovnikov ter vernikov. Stolni kanonik msgr. Jožef Velci je imel priložnostni govor, nakar so skrinjico z nadškofovimi smrtnimi ostanki položili k večnemu počitku v grobnico pod oltarjem Fatimske Matere božje v stolnici.

Seja občinskega odbora

Na zadnji seji občinskega odbora v Gorici so razpravljali predvsem o razsvetljavi trga Cesare Battisti. Trg že delj časa popravljajo. Na njem bodo postavili tudi spomenik E. Totiju. Občina bo prispevala za razsvetljavo znesek 2 milijonov in 800 tisoč lir. O končni odobritvi tega zneska bo razpravljala še občinski svet.

Nevarne hiše v ulici Ascoli

Kdor je kdaj obiskal brloge v ulici Ascoli, se je oddahnil šele, ko je zopet prišel na zrak. Zato ne bo nobenemu Goričanu žal, da polagoma izginja ta nezdruveni del mesta. Ni pa tako za stanovalce hiše št. 20, ki so jo oblasti proglasile za nevarno in odredile takojšnjo izselitev 40 družin, ki so tam prebivale. Nekatere so že našle zatočišče v bivših vojašnicah v Svetogorski ulici, vendar jih je še lepo število ostalo kljub prepovedi v ogroženi stavbi. V povojnih letih so v Gorici in okolici dozdali ogromno število hiš, vendar ne še dovolj za vse. Resnica je tudi v tem, da bo občina prej poskrbela udobna stanovanja istrskim in dalmatinskim beguncem kot pa svojim ljudem.

Podgora

Od sv. Rešnjega Telesa dalje smo imeli ob 8^h zvečer sv. mašo pred izpostavljenim

Najsvetejšim. Enako je bilo tudi pretekli petek, ko je bil praznik presvetega Srca Jezusovega. Prav tako smo ob obilni udeležbi vernikov imeli večerno sv. mašo še v soboto pri Marijinem oltarju, ko je bil, kot vsako leto, spomin na prikazanje in kronanje Svetogorske Matere božje. Vse lepe večere je bila izredno številna udeležba tudi pri svetem obhajilu. Tako sta gotovo zadovoljna Jezus in Marija.

*

Članico našega Dekliškega krožka in tudi cerkvenega zbora Marijo Kocjančič je zadela najbridejša družinska izguba: po več mesecev trajajoči boleznij ji je v bolnišnici pri Rdeči hiši slednjič vdano v božjo voljo in lepo previdena izdihnila dne 10. t. m. skrbna in ljubeča mamica ga. Kocjančič Marija. Naslednji dan je bil pogreb ob obilni udeležbi sožalujočih domačinov in znancev. Dekliški krožek in zbor se je z lepo Bratuževo »Med grobove...« pridružil žalosti sočlanice in družine, ki so, poleg drugega, tudi stalni naročniki »Katoliškega glasa«. — Preostalih naše sožalje, pokojnici pa večni pokoj.

Sovodnje

50-letnica posojilnice

Prihodnjo nedeljo bo naša posojilnica obhajala 50 let plodovitega in za naše ljudstvo koristnega dela. Ustanovili so jo pred 50 leti po zgledu številnih drugih posojilnic, ki so takrat vstajale po vsej deželi kot gobe po dežju. Krščansko socialno gibanje, ki ga je začel dr. J. E. Krek, je povsod po slovenskih deželah priklicalo v življenje vaše posojilnice z namenom, da osvobodijo kmeta odvisnosti od raznih domačih kapitalistov in tujih bank. Takrat je bila ustanovljena tudi naša posojilnica. V teh 50 letih je preživela lepe in hude čase. Lepo je bilo pred prvo svet. vojno, ko je zavetelo gospodarsko življenje v naši in v sosednih vaseh ter obetalo lepo prihodnost vsej Go-

riški. Potem je prišla vojna, po vojni pa težke narodne razmere pod fašizmom, ki je s svojo nasilno gospodarsko in raznarodovalno politiko uničil lepo število posojilnic na Primorskem z namenom, da z gospodarsko polomijo uniči tudi narodno zavest Slovencev. Naši posojilnici so bile najtežje preizkušnje prizanešene, saj ni nikoli prišlo do prisilnega razpusta. Za to se moramo zahvaliti tudi skrbnemu vodstvu, ki je vedno nad posojilnico bdelo in čuvalo. Pa tudi Bogu, ki nas je v teh 50 letih varoval najhujšega. Zato se bomo v nedeljo zahvalili najprej Bogu s sv. mašo ob 10. uri, zvečer pa se bomo ob prosvetni prireditvi spomnili onih mož, ki so posojilnico vodili do danes, večkrat s prav velikimi osebnimi žrtvami.

Doberdob

Veliko govorjenja in prerekanja je vzbudilo zadržanje domačega gospoda, ki ni hotel pri običajnem pobiranju velikonočnih listov sprejeti nikakih darov, kakor so že dolgo v navadi. V kolikor nam je znano, je to zadržanje utemeljil z dejstvom, da se je stara sveta navada spoštovanja do duhovnikov in do vere precej ohladila, največ po krivdi domačih in tujih komunističnih agentov. Ker se je torej ena navada spoštovanja pokvarila, se je, razumljivo, tudi druga navada — sprejemanje darov — vsaj za letos pokvarila; a vse to naj bi bilo le v pouk in poplajanje. Verni Doberdobci obžalujemo, da je do tega prišlo v naši vasi. K vsemu temu še pripomnimo in opozorimo naše bralce, da je pred nekaj leti neki vsiljivi komunistični agent iz Gorice v občinski dvorani izjavil po končani kulturni prireditvi domačega cerkvenega zbora nekako takole: Čas je, da mladino odtrgamo od duhovnikovega vpliva, zlasti pri kulturnih prireditvah! — Njihova (komunistična) kultura mora biti torej brez Boga, morale, spoštovanja, ki jih duhovnik o-znanja. Starši bi morali bolj paziti na mladino, zlasti ko jim ponujajo kulturne izkaznice s komunističnim znakom — srpom in kladivom! Za njihovo kulturo se skriva brezverstvo in prav enaka rdeča svoboda, ki je te dni zopet morila madžarske narodnjake in ljubitelje delavcev: Imre Nagyja, generala Maleterja in še dva njuna soborca.

Sv. Višarje

Sv. Višarje bodo tudi letos odprte na kres, 24. junija.

Delo za vzpenjačo gre že proti koncu; v šestih minutah bo vzdignila iz doline do vrha 25 oseb naenkrat! Tisk in radio bosta pravočasno obvestila, kdaj bo začela obratovati ta moderna naprava.

† Zupnik Andrej Martinčič

Dne 4. junija je v Maderno (Brescia) umrl g. zupnik Andrej Martinčič. Rojen je bil 13. jan. 1889. leta v St. Jurju pod Kumom v družini z 12 otroki. Po zelo dobri maturi na državni gimnaziji v Ljubljani se je posvetil duhovniškemu stanu. Novo mašo je pel 13. leta. V prvi svetovni vojni je bil vojni kurat. Po padcu Premisla je moral v rusko ujetništvo. Ko se je vrnil, je kmalu postal zupnik na UNC. Tam je ostal do 43. leta. Na koncu druge svet. vojne je prišel s tisoči drugih beguncev v Italijo, kjer je sedaj izhiral. Bil je vedno dober duhovnik.

Pogreb je bil zelo slovesen. — Naj počiva v miru.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Po obisku Mac Millana v Ameriki

Mac Millan se je zadovoljen vrnil iz Amerike, kjer je razpravljal o novem položaju v Franciji, vrhunskem srečanju, o Severni Afriki, Libanonu in Cipru.

Prav tako so v Washingtonu in Ottavi uvideli, kako prodira sovjetska propaganda v svobodni svet, zlasti med Arabce. Izgleda, da bosta sedaj Anglija in Amerika stopili v tekmovanje na gospodarskem področju.

Hruščev malo popustil

Hruščev je sprejel Eisenhowerjev predlog, naj se prično 1. julija v Zenevi pogovori atomskih strokovnjakov. Hruščev je prav tako poslal zapadnim predstavnikom posebno pismo o vrhunskem srečanju. Vendar to pismo ne vsebuje ničesar novega in so na zapadu takih pisem že vajeni in navlačani.

Plemenito potovanje

Mlado pariško dekle Lily Biardot, ustanoviteljica zavoda za onemogle starčke, je prišla na izredno zamisel, da izbere potreben denar za svojo ustanovo. Iz Pariza je odpotovala na konju, namenjena po vseh deželah Evrope, kjer upa, da bodo usmiljena srca podprla njeno plemenito zamisel. Te dni se Lily mudi v Italiji in računajo, da bo še v tem tednu dokončala svojo nabiralno akcijo po naši državi in skozi obmejni blok pri Rdeči hiši odpotovala v Jugoslavijo. Iz Jugoslavije se bo podala še v Bolgarijo in v Turčijo.

OBVESTILA

Tržaškim lurškim romarjem

Začne se bližnja priprava za našo božjo pot v Lurd. To nedeljo 22. junija imamo romarski shod pri Svetem Ivanu v Trstu, kjer obhajajo stoletnico župne cerkve.

Spored: ob 4.45 pop. sveti rožni venec; ob 5^h govor g. J. Vidmarja, ki je duhovni voditelj skupnega slovenskega romanja; sledi blagoslov. Ob 6^h se zberemo pri č. šolskih sestrah na vrtu, kjer imajo lurško votlino.

Važno: Vsi romarji, ki imajo lastni potni list, naj ga gotovo prinesejo s seboj. Tako naroča CIT zaradi kontrole prihrankov in veljavnosti dokumenta. Romar, ki slučajno ne more priti, naj pošlje dokument po drugi osebi.

Vsi tržaški romarji, od Devina do Prebenega, v nedeljo na svidenje pri Sv. Ivanu!

OBVESTILO BEGUNCEM. V ponedeljek, dne 23. junija ob 3^h pop. bo delitev živčja za begunce od abecedne črke A do L vključno. Ostali bodo prejeli živčev v torek, dne 24. t. m. ob 8.30.

DIJASKA RAZSTAVA V GORICI. Dijaki nižje srednje in strokovne šole prireajo v šolskih prostorih, v ulici Randaccio 22, slikarsko razstavo ob zaključku natečaja, ki ga je razpisal Akademski klub v Gorici. — Razstava bo odprta od nedelje 22. do nedelje 29. junija.

Nova uredba za ljudskošolske učitelje na Tržaškem

Izšla je nova uredba o nastavitvi učiteljev, ki so v službi nepretrgoma od 1. oktobra 1948 dalje. Uredba je na razpolago na vseh šolskih ravnateljstvih in županstvih.

Za tiskov. sklad: Gorjup Leopold L 1500.

bila njena duša polna hrepenenja, želja in velike ljubezni. V času, ko je po Franciji divjala strahoviada, je šel v gorah pri Monthernage proti križu otrok, ki je bil ves pretresen zaradi vsemogočnosti božje ljubezni in ki bi v tej ljubezni rad osrečil vse ljudi. Deklica je molila za vse, katerih se je spomnila, za očeta, mater, brata, a tudi za najbolj zagrizene jakobince, za duhovnike in njihove preganjalce, za žrtve gljotine in za rablja.

Ko je Marica prišla do zadnjega odstavka žalostnega dela svetega rožnega venca, je rekla tiho sama pri sebi:

»Tega pa hočem zmoliti za najhujšega človeka, katerega poznam: to je cerkovnik v Monthernage.«

Odkar je bila naletela na Klavdija Pascala pri križu na gori in je slišala njegove grožnje, je samo s strahom lahko mislila nanj. Kadar ga je videla, kako se je opotekal pijan čez cesto, se je začela tresti, saj je bil vendar rekel, da hoče križ — le pomislite, sveti križ Gospodov! — posekati in razcepiti, da bo z njim kuril peč.

Toda tako hudoben gotovo ni. Tega ne bo naredil. To je samo rekel, da bi me prestrašil, se je sam pri sebi tolažil otrok, ko je molil.

Pot je nekaj časa peljala skozi gost smrekov gozd. Kako je bilo tiho tu zgoraj! Tako tiho je lahko sploh samo en dan v letu, na veliki petek, si je mislila deklica. V delavniceh ne poje nobeno kladivo in v gozdu ne žvrgoli noben ptič, kajti danes je dan smrti našega Gospoda. (Nadaljevanje)